

מראי מקומות - ביצה

יא:

דאין בנין וסתירה בכלים, דאם הוא איסור דאורייתא, א"כ אין שייך להתיר סופן משום תחלתן. אולם ע' בחלקת יואב (או"ח סי' כ"ה, בהגה"ה), שהק' מההלכה שהבאנו לעיל מהמרדכי לענין החזרת מחזורים לביתם מטעם שהתירו סופן משום תחלתן. וע"ש מש"כ לפרש דדין הוצאה ביו"ט שאני משאר מלאכות. וע"ע ברמב"ן בשבת (קב:), דביאר דמהו דתימא דטעמייהו דב"ה לאו משום שמחת יו"ט, אלא משום דסברי דאין בנין בכלים, ואין מקום לגזור כאן כלל, קמ"ל דטעמייהו משום שמחת יו"ט, דבלא"ה היו גוזרין בשיש להם ציר באמצע אטו מן הצד, אבל משום שמחת יו"ט לא גזרו.

ז. מהו דתימא טעמא משום דאין שבות במקדש הק' המהרש"א, א"כ מ"ש מחזירין דנקט, אם ההיתר משום דאין שבות במקדש, א"כ צריך להיות מותר להניח רטיי' אף לכתחלה, וכ' דיש ליישב. וכ' הקרני רא"ם דהיכא שיש ב' שבותין לא התירו במקדש, ואם לא הי' רטיי' מע"ש, א"כ יש שבות דחשש ממרח, וגם יש שבות דשחיקת סמנין. אבל אם הוי רק החזרת רטיי', א"כ אין גזרה דשחיקת סמנין, ורק משום מירוח איכא, וא"כ בזה שפיר שייך לומר דאין שבות במקדש.

ח. מהו דתימא טעמא משום דאין שבות במקדש... קמ"ל הק' הרשב"א, הא באמת איכא טובא דשרי משום דאין שבות במקדש, וא"כ למה כאן לא אמרי' דאין שבות במקדש, אלא התירו סופן משום תחלתן. ותני' דאין השבותין שווין, ואיכא דגזרו לפי מה שיש לחוש ולגזור, ויש שלא גזרו.

ט. בשיש להן ציר מן הצד דברי הכל אסור, וכו' פי' הרשב"א, דבשיש להם ציר מן צד, אסור לב"ש משום דס"ל שיש בנין וסתירה בכלים. וגם לב"ה אסור, ואף דאין בנין בכלים, מ"מ אסור גזירה שמא יתקע. ובשאינן להם ציר כל עיקר, דברי הכל מותר, דבהכי ליכא משום בנין או משום שמא יתקע. והרמב"ן בשבת (קב:) פי' דמן הצד אסור משום דהו"ל כמלאכת אומן, וכעושה כלי לכתחלה דמי.

א. התם לא מוכחא מילתא משום דחזי למזגא עלי' הק' הרשב"א, דאם בא לישאל מאי איכא למימר. ותני' דכי שרינן לי' אמרי' לי' זיל תיב עלייהו, ואי דרסי דרסי, אבל למימר לי' דשרי למשטחינהו לפני הדורסן לא אמרי' לי'.

ב. מולח אדם כמה חתיכות בשר בב"א אע"פ שאינו צריך אלא לחתיכה א' פי' השטמ"ק בשם הריטב"א, דמליחת בשר אפי' מליחה גדולה אינו אלא שבות דרבנן אא"כ עבדי' כדעבדי לאורחא, והכא התירו לו כדי שירבה בסעודת יו"ט בשר לרוב, ולא יצמצם מחשש שיתיר ויפסיד.

ג. ר' אדא בר אבהו מערים וכו' ע' בתוס' לקמן (יז: ד"ה ובלבד) שכ' דמשום שמחת יו"ט התירו, דאל"ה יש לחוש דממנע ולא שחיט. וע"ע במרדכי (תרנו) שכ' דלא שרינן הערמת שום איסור אלא לצורבא מרבנן, שאינו פורץ גדה.

ד. שלשה דברים התירו סופן משום תחלתן ע' במרדכי (תרנח) שכ' שמותר להחזיר המחזורים לביתם, ואע"פ שלא ישתמש בה אחר שובו לביתו, דהתירו סופן משום תחלתן, ומה דלא חשבי' עולא בין הג' דברים, היינו משום דלא מתני דין זה בהדיא.

ה. וחזרת רטי' במקדש פרש"י, דאמרו דהממרח רטי' בשבת חייב משום ממחק. וע' בתוס' בעירובין (קב: ד"ה מחזירין) שכ' דאסור גם משום שחיקת סמנין.

ו. קמ"ל התירו סופן משום תחלתן פי' הרשב"א, דזהו משום ב' טעמים, א', דאין בנין וסתירה וכלים, ומ"מ יהי' אסור מדרבנן, והתירו לו לגמרי סופן משום תחלתן, כדי שלא ימנע מלשחוט, ומשום שמחת יו"ט. וב"ש ס"ל דיש בנין וסתירה בכלים. והוסיף השטמ"ק דע"כ ס"ל